

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ך ע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ השנה החמש עשרה

יו"ל ע"י מוסד הוחה והשכלה למבוגרים ולנוער הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

בלק (תשט"ז)

שלשת המשלים הראשונים

א. השוה את שלשת המשלים הראשונים:

כג	כז	כד
ז	יח	ה
מן אדם יתחני בלק מלך מואב מהררי קדם לכה ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל	קום בלק ושמע האזינה עדי בנו צפר	מה טבו אהליך יעקב משכנתין ישראל
ח	יט	ו
מה אקב לא קבה א-ל ומה אזעם לא זעם ה'?	לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה? ודבר לא יקימנה?	כנחלים נטוין כגנת עלי נהר כאהלים נטע ה' כארזים עלי מים
ט	כ	ז
כי מראש צורים אראנו ומגעעות אשורנו	הנה ברוך לקחתי וברך - ולא אשיבנה!	יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגב מלכו ותנשא מלכתו
י	כא	ח
הן עם לבדד-ישכון ובגוים לא יתחשב	לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו ותרועה מלך בו	א-ל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו יאכל גרים צריו ועצמתיהם יגרם וחציו ימחץ
יא	כב	ט
מי מנה עטר יעקב ומספר את רבע ישראל המת נששי מות ישראלים ותתי אחריתי כמהו	א-ל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו	כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו? מברכין ברוך ואררין ארור
יב	כג	
	כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל	
יג	כד	
	הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה	

1. כיצד משקפים שלשת המשלים האלה את שנוי עמדתו ביחס לבלק מלך מואב טולחור?
2. איזה מקום תופש האני של המדבר בכל אחד משלשת המשלים ומה אפשר ללמוד מזה על ההבדל המהותי שביניהם? השוה במיוחד כ"ג כ"ד לכ"ד ט"ז
3. לאיזו תקופה בתולדות ישראל מתייחס הראשון, השני, השלישי עיין בוש"י כ"ג ט"ז ז"ה כי מראש צורים אראנו
4. מה ההבדל בין שלשתם בשמוש בדמויים וכיצד אפשר להסביר שנוי זה?

- 5) שים לב: שונים הם הדמויים בהם מדמה בלעם את ישראל בחלק הראשון של מסלול השלישי ובין הדמויים בהם הוא מדמה את ישראל בחלק השני של מסלול השלישי. מה ההבדל בין שני סוגי המשלים וכיצד הוא המעבר מחלק לחלק?
- 6xx) בכ"ד ז' לפנינו ארבעה דמויים. ובמה הוא (א) מה מוסיף כל אחד על קודמו / מעשיר את הרעיון? הטוה לפסוק זה תהלים א' ג' ירמיהו י"ז ח' ירמיהו ל"א י"א.
- (ב) מה י"ט בפסוקנו: נוסף על כל הסוב שיש בפסוקים ההם? (ג) למה הזכיר כאן בלעם שהצומח הוא נסיעתו של ה', מה רצה להבליט על ידי כך?
- 7) מה הרעיון החדש המתוסף ע"י דמוי הצומח בפ' ז' על הדמויים של פ' ו'?
- 8) כ"ד ט' "מי יקימנו?" השוה בראשית מ"ט ט' וע' שם דברי ראב"ע, רש"ם. מה פירוש השאלה הריטורית הזו ובמה היא מתאימה להיות שיא הברכות. וע' גם ויקרא כ"ו ו' ורש"י ט"ט.

ב. שאלה כללית

- השוה את הכנותיו של בלעם לפני כל אחד משלושת המשלים הראשונים.
- (א) כ"ב מ"א; כ"ג א"ז - ה'.
- (ב) כ"ג י"ג - י"ז.
- (ג) כ"ג כ"ז - ל'; כ"ד א-ב.
1. מה ההבדל בין הכנותיו לקראת נשיאת המשל בשלש הפעמים ומה אפשר ללמוד מכאן על השתנות עמדת בלעם?
- שים לב: לשאלה זו עיין גם בגליון בלק תשס"ז שאלות 1,3,5.
- 2xx) שים לב להכנתו לפני מסלול השלישי. כ"ד א': ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים.

אברבנאל

... ואפשר לפרש שאין מלת "נחשים" כן מלשון נחש וקם אלא כפשוטו "נחשים ועקרבים". רצונו לומר שבשאר הפעמים היה מתבודד ומתפרד לבדו, כמו שאמר (כג' ג') "וילך שפי", שענינו שהלך בגובה הגבעה - מתבודד. ומי שמתבודד במקומות חרובים, אין ספק שילך לקראת נחשים, כי הם מצויים תמיד במקומות ההם.

איו סתירה גדולה בעמדת בלעם מתישבת אם נפרש את הפסוק כך?

השאלות המסומנות x קשות והמסומנות * קשות ביותר, יפתור כ"א לפי הכנתו. שאלות וגם תשובות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה, ירושלים.